

Pædagogisk læreplan for Frederiksberg Dagpleje 2021/ 2022

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indholdsfortegnelse

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Hvem er vi?

- Frederiksberg Dagpleje side 1
- Dagplejekontoret side 1
- Dagplejens legestue side 1
- Dagplejens åbningstider side 1
- Grundlaget for Frederiksberg dagpleje side 1
- Dagplejerens hverdag side 1
- Heldagslegestue side 2
- Tilsynsbesøg side 3
- Kosten i dagplejen side 3
- MED udvalg side 3
- Gruppeansvarlige side 4

Pædagogisk grundlag

- Det fælles pædagogiske grundlag i dagplejen side 4
- Børnesyn side 4
- Dannelse og børneperspektiv side 5
- Leg side 5
- Læring side 6
- Børnefællesskaber side 6
- Pædagogisk læringsmiljø side 7
- Børn i udsatte positioner side 7
- Forældresamarbejde side 8

Inddragelse af lokalsamfundet

side 11

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

side 11

De 6 læreplans temaer

- Alsidig personlige udvikling side 13
- Social udvikling side 14
- Krop, sanser og bevægelse side 16
- Kommunikation og sprog side 17
- Natur, udeliv og science side 18
- Kultur, æstetik og fællesskab side 19

Hvem er vi?

Frederiksberg Dagpleje er en kommunal institution under Frederiksberg Kommune. I dagplejen går børn i alderen 0 – 3 år (barnet udskrives den måned det fylder 3 år)

Den kommunale dagpleje er et pædagogisk tilbud på lige fod med daginstitutionerne. Vi er p.t. 7 dagplejere – heraf 2 specialdagplejere. Hver dagplejer er ansat til at passe 3 børn og højst 2 børn i gæstedagpleje ved ferie eller sygdom. Specialdagplejerne er hver ansat til at passe 2 børn på særlige formålspladser og modtager kun gæstebørn i særlige situationer.

Børnene passes i dagplejernes hjem. Alle dagplejere har samarbejde med dagplejepædagogen. Dagplejerne mødes 1 gang om ugen i legestue.

Dagplejekontoret

Dagplejekontoret ligger på **Nyelandsvej 68-72, 2000 Frederiksberg**.

Her er ansat en overordnet administrativ leder, en pædagogisk leder, en tilsynsførende pædagog.

Telefonisk henvendelse mandag – fredag kl. 11.00 – 12.00 tlf. 3821 1350

Der er dog mulighed for at lave individuelle aftaler, og man kan altid sende en mail på dagplejen@Frederiksberg.dk.

Der er dagligt morgentelefon fra kl. 7.00 – 8.00, i forhold til gæstepleje

Dagplejens legestue

Dagplejens legestue ligger på **Nyelandsvej 68-72, 2000 Frederiksberg**.

Dagplejens åbningstider

Mandag - torsdag Kl. 7.00 – 16.45

Fredag kl. 7.00 – 16.00

Grundlaget for Frederiksberg dagpleje

- Vi arbejder ud fra den anerkendende tilgang for derigennem at skabe en positiv stemning, så børn og voksne føler sig anerkendt og oplever, at den enkelte gør en forskel.
- Vi vil hinanden det godt. Det indebærer, at vi vil bestræbe os på at acceptere hinandens forskelligheder og bruge dem positivt.
- Vi vil udvise begejstring og glæde og være bevidste om, at vi fungerer som gode forbilleder for børnene.
- Vi vil samarbejde professionelt med forældrene for at skabe en helhed i børnenes hverdag.
- Vi vil respektere, anerkende og gøre brug af den viden, forældrene har om barnet.

Dagplejerens hverdag

Børnene passes i dagplejerens eget hjem, som ved dagplejerens ansættelse er blevet godkendt af leder/ tilsynsførende pædagog.

Børnene er meget ude. Det kan være på ture, legepladser eller i zoologisk have. Mange af dagplejerne mødes på legepladser på Frederiksberg, hvor børnene kan lege med hinanden. De fleste dagplejere tilbringer eftermiddagen alene med "deres egne" børn.

En typisk dag i dagplejen:

De børn, der møder tidligt, får tilbudt morgenmad mellem kl.8 og 9

De børn, der har brug for det, får en lur mellem kl.8 og 9

Børnene skal afleveres senest kl. 9. Så får de lidt brød, frugt/grønt og vand.

Omkring kl. 9.00 går børnene og dagplejeren ud. (Det er kun i helt særlige tilfælde, at de er inde hele dagen).

Ca. kl. 11 spiser børnene frokost. Det kan være ude eller inde afhængig af vejr og årstid – om sommeren tages det ofte madpakker med, der spises ude.

Mellem kl.12 og 14 sover børnene.

Når alle børnene er vågnet, får de igen brød, frugt/grønt og vand.

Resten af eftermiddagen går med spontane/ planlagte aktiviteter/ leg

Legestuen

Formålet med legestuen er:

Børnene:

- Børnene er fælles og de voksne kan hjælpe hinanden
- Forberede børnene til børnehave
- Mulighed for at aldersopdele eller på anden måde opdele i forhold til behov og udvikling
- Lave andre aktiviteter end dem derhjemme
- Mulighed for at spejle sig i jævnaldrende
- Børnene forholder sig til andre børn og voksne
- Nye relationer
- Øve sig i at være mange sammen
- Styrke selvtillid og selvværd
- Øve sig i at vise hensyn til andre
- Deltage i større fællesskab
- Venskaber på tværs
- At forældrene møder de andre voksne (gør gæstedagplejen nemmere)

De voksne:

- Opmærksomhed på de enkelte børns behov
- Sparre med kolleger om de enkelte børn (herunder børn i udsatte positioner)
- Mulighed for faglige/ pædagogiske snakke
- Mulighed for div. orienteringer fra kontoret og for at dagplejerne kan give en tilbagemelding (kommunikationen bliver tovejs)
- At dagplejepædagogen ser børnene i en større sammenhæng og har mulighed for at sparre med dagplejerne

Forældrene:

- At forældrene møder de andre dagplejere (gør gæstedagplejen nemmere for alle parter)

Vi har i denne periode et særligt fokus på:

- Legestuens fysiske indretning, da den fysiske indretning af rummene har stor betydning for børnenes læring, trivsel og udvikling.
- Vi vil gerne fællesskabet i legestuen og følelsen af at være én gruppe, derfor har vi i en periode valgt, at alle børn og voksne spiser sammen og at de øvrige rum fungerer som aktivitets/ legerum.
- Måltidet – her har vi fokus på børnenes **alsidige personlige udvikling** (selvhjulpenhed, selvtillid, selvværd), **børnefællesskabet**, finmotorikken.

Skema til handling
- måltidet i legestue

Tilsynsbesøg

Til dagplejen er knyttet en pædagogisk leder og en dagpleje pædagog, der som minimum kommer på 1 anmeldt og 1 uanmeldt tilsyn om året. Derudover er der besøg efter behov, hvor dagplejerne kan få sparring og vejledning

Besøgene bruges til at sikre, at børnenes udvikling er alderssvarende og til faglig sparring og udvikling af dagplejeren.

Dagplejepædagogen deltager også ved præsentationsbesøget, hvor dagplejeren og forældrene mødes for første gang. Det er ved det møde, forældrene skal vurdere om, de vil have dagplejepladsen.

I tilfælde af at et barn ikke udvikler sig alderssvarende, er det den pædagogiske leders opgave at skabe kontakt til andre samarbejdspartnere. Det kan være tale/hørepedagog, fysioterapeut eller pædagogisk-psykologisk rådgivning (PPR). Dette vil altid ske i samarbejde med forældre og dagplejer.

Efter behov holder dagplejerne, den pædagogiske leder og dagplejepædagogen personalemøde i legestuen. Mødet bruges bl.a. til gensidig information, samarbejdet i gruppen, børns udvikling, pædagogiske læreplaner og planlægning af ferie.

Hvis der opstår samarbejdsproblemer mellem forældre og dagplejer kan dagplejepædagogen være med til at afklare problemerne.

Kosten i dagplejen

75 % af kosten i dagplejen er økologisk, dvs. brød, mælk og smør.

Børnene får oftest rugbrødsadder til frokost. Hvis dagplejeren har en rest "børnevenlig" mad fra aftenen i forvejen, bliver det brugt som pålæg eller supplement til frokosten.

Der lægges vægt på, at børnene får så mange smags-, sanse- og synsoplevelser som muligt i den kost, de får i dagplejen.

Der er en "nul sukker" politik i dagplejen og der bliver derfor ikke serveret kiks, kage, saftvand eller andre søde sager. Hvis forældrene har brug for gode råd om, hvad de skal servere til en fødselsdag eller afskedsfest for barnet, så har dagplejeren mange gode forslag og opskrifter.

MED udvalg

MED udvalget består af de 2 gruppeansvarlige dagplejere, dagplejernes TR, dagplejepædagog og derudover deltager dagplejens pædagogiske leder ved møderne.

Møderne holdes hver 3. måned og dagsordenen skal være hos dagplejernes repræsentanter senest 14 dage før mødet.

På møderne diskuteres samarbejde, træffes beslutninger om nye arbejdsprocedurer, sikkerheds- spørgsmål og meget andet.

Gruppeansvarlige

Dagplejerne har 2 gruppeansvarlige, hvis opgaver er at have overblik over ferie- og afspadsering i gruppen, have overblik over, hvor børnene skal i gæstedagpleje, hvis den faste dagplejer er fraværende, være bindeled mellem nye kolleger, gruppen og den tilsynsførende pædagog og det øvrige dagplejekontor.

Pædagogisk grundlag

Det fælles pædagogiske grundlag i dagplejen tager udgangspunkt i vores fælles værdier:

Troværdighed: Vi er tydelige og troværdige i alt, vi gør. Vi skaber tillid. Vi bestræber os på, at det vi siger, også er det vi gør (eks. at aftaler overholdes)

Respekt: Vi respekterer og anerkender børnenes, forældrenes og hinandens forskelligheder.

Engagement: Vi bestræber os på at gøre vores bedste hver dag. Vores grad af engagement påvirker alt omkring os (vi forsøger at "spille hinanden gode") Vi er bevidste om vores egen rolle i forhold til børn, forældre og det kollegiale fællesskab.

Dette værdigrundlag forsøger vi at bringe ind i alt vi gør: det pædagogiske grundlag, i de 6 læreplanstemaer, forældresamarbejdet, vores faglige samarbejde og i kommunikationen mellem ledelse og medarbejdere.

Børnesyn

Det gode børneliv i dagplejen bygger på de små hjemlige miljøer, hvor dagen er tryk og genkendelig, der er plads og ro til at være barn og der skabes en tæt og *tillidsskabende relation* mellem dagplejer og barn/ børnegruppen.

Det lille miljø er udgangspunkt for at kunne trives i det store.

Dette suppleret med den ugentlige legestuedag.

Vi ser børnene som selvstændige individer og hele mennesker, der skal respekteres og accepteres, som de personer, de er, samtidig med at de er en del af børnefællesskabet.

Det betyder, at alle børn hver dag bliver set, hørt og *anerkendt* og vi støtter det enkelte barn i dets trivsel, læring, udvikling og dannelse – giver dem selvværd og tro på sig selv.

Anerkendelse: at se det enkelte barns behov, møde det på en troværdig, tillidsskabende, respektfuld og anerkendende måde, drage omsorg og engagere os i at give det den voksenstøtte, det måtte have brug for.

Praksiseksempler fra hverdagen:

Måden vi modtager børnene på om morgenen (*glæde og engagement*)

At vi støtter dem i at blive selvhjulpne (eks. *de daglige rutiner*), giver dem selvværd og selvtillid (*viser dem respekt og tror på at de godt kan*)

At vi lærer dem at give plads til hinanden (eks. *deles om legetøjet, vente på tur*) *dannelse og oplevelse med demokrati.*

At vi lytter til deres behov (*engagement, tid, nærvær, medbestemmelse og oplevelse med demokrati*)

At vi følger deres initiativer (eks. *spontan opstået leg, medbestemmelse og oplevelse med demokrati*)

At vi sætter passende aktiviteter/ leg i gang, der støtter det enkelte barns behov (*vokseninitierede planlagte aktiviteter*)

Dannelse og børneperspektiv

Vi arbejder med dannelse og børneperspektiv ud fra vores fælles værdier.

Vi *respekterer* børnene som vi respekterer hinanden – de voksne er *rollemodeller* for børnene.

Vi *engagerer os* i at se og møde *det enkelte barn* og *det enkelte barn som en del af børnegruppen* – dvs. med fokus på at lære børnene *respekt for hinandens behov og ønsker*, samtidig med at de giver udtryk for deres egne (*demokrati, dannelse*)

Vi giver plads til børnene som *aktive medspillere*, der gerne må komme med forslag/ ideer

Vi spørger dagligt os selv, om vi *gør det*, vi tror vi *gør* (*reflekterer*) og prøver at se *med barnets øjne* (*børneperspektiv*)

Praksiseksempler fra hverdagen:

Vi giver tid og plads til at børnene kan *øve sig* (eks. *spise selv, tage tøj på, lade de store børn hjælpe de små, selv komme op og ned af trapperne*) – *være aktivt deltagende i de dagligdags rutiner*

Vi giver plads til børnenes *initiativer* (*forslag til ture, lege, favoritelegetøj*) så de føler, at de har *indflydelse* på dagligdagen (*medbestemmelse og oplevelse med demokrati*)

Vi giver dem *valgmuligheder* (eks. *tilbyder dem forskellig mad, forskelligt legetøj*) *medbestemmelse og oplevelse med demokrati.*

Vi støtter dem i at *vente på tur og give plads til hinanden* (eks. *de dagligdags rutiner, når de skal have tøj på, kravle op af rutsjebanen, vælge en sang*)

Se andre praksiseksempler under eks. *"alsidig personlig udvikling"*, *"social udvikling"*

Leg

Legen er en væsentlig del af børns liv og alle børn i dagplejen skal hver dag have tid og mulighed for at lege.

Vi voksne har ansvar for at have opmærksomhed på børnenes leg og vurdere, om der er behov for vores rammesætning eller om børnenes spontane leg udvikler sig, således at alle børn trives og oplever at være med – skal vi være *igangsættere, deltagere eller observatører?*

Vi voksne skal være opmærksomme, tilgængelige og klar til at gribe aktivt ind, hvis behovet opstår.

Legen foregår i hjemmene, i legestuen – ude som inde.

Praksiseksempler fra hverdagen

Den voksne sætter en leg i gang ud fra pædagogiske overvejelser om børnegruppens alder og behov (*fokus på eks. rolleleg, motorik, sprog, samarbejde*)

Der er plads til både stille og vilde lege.

Børnene sætter selv legen i gang og den voksne observerer og griber kun ind hvis nødvendigt (eks. *konfliktløsning, guidning, et barn der er udenfor*) Legen sker på børnenes egne præmisser.

Gennem legen kan børnene øve sig på f.eks. at aflæse andre, håndtere konflikter, samarbejde, dele, vente på tur, bearbejde ting det har oplevet/ erfaret, opbygge fællesskaber (*social udvikling, dannelse og læring*)
Se andre praksiseksempler under eks. "alsidig personlig udvikling", "sprog"

Læring

Udgangspunktet for børnenes læring er *tryghed og nære relationer*. Vi voksne har ansvar for at skabe de *anerkendende rammer (læringsmiljøet)*, der gør, at børnene tør udforske, spørge, begå fejl, hente hjælp, øve sig – vi er *tydelige, nærværende og engagerede*.

Børnene skal have *alsidige oplevelser og erfaringer* – eks. så de har et *mangfoldigt erfaringsgrundlag* at lege ud fra.

Praksiseksempler

Vi veksler mellem voksen/ børneinitierede lege

Vi sætter gang i *forskellige aktiviteter* (eks. *kreative, motoriske, sociale, kulturelle, naturoplevelser, sang, musik*) både hos den enkelte dagplejer men også i legestuen.

Vi tager på *forskellige ture*, så børnene får *nye oplevelser og erfaringer* både i nærmiljøet og på længere ture med eks. bus og metro (eks. legepladser, naturområder, kulturelle arrangementer)

Børnefællesskaber

Børnenes fællesskaber er deres *sociale rum*. Det er i fællesskabet, de lærer og udvikler sig i *socialt samspil* med de andre børn og voksne – det er her de *øver sig* i at *indgå i relationer* og prøve sig selv af i forhold til andre. Det er her, de *dannes* og det er her, de *får erfaring med demokratiske processer* og at se sig selv som en del af et større fællesskab. Hos den enkelte dagplejer er de i den lille trygge gruppe af venner, som de danner tætte relationer til - i legestuen får de mulighed for at indgå i andre fællesskaber og relationer (eks. ved aldersopdelte aktiviteter)

Praksiseksempler fra hverdagen:

Vi taler med børnene om, hvem der er her i dag og hvem vi mangler (*engagement, fællesskab*)

Vi holder samling, hvor vi synger navnesang eller skiftes til at vælge (*demokratisk dannelse*)

Vi støtter børnene i deres leg og hjælper til, at alle oplever at være med i fællesskabet.

Vi opfordrer børnene til at *lytte til hinanden* og *aflæse hinandens signaler* (*vi sætter ord på, dannelse og oplevelse med demokrati*)

Vi opfordrer børnene til at *hjælpe hinanden* (*dannelse, fællesskab, sociale kompetencer*)

Se andre praksiseksempler under eks. "alsidig personlig udvikling", "leg", "social udvikling"

Pædagogisk læringsmiljø

Læringsmiljøet i dagplejen er en blanding af det enkelte dagplejehjem, gæstedagplejen, legestuen og de mange udendørs faciliteter (*inddragelse af lokalområdet*) som dagplejerne benytter.

Det gode læringsmiljø i dagplejen er den blanding af *leg, rutiner og planlagte aktiviteter* der hver dag og hele dagen skaber rammen om børnenes *trivsel, udvikling, læring og dannelse*.

Det er *de strukturelle forhold, den fysiske indretning, læreplanens indhold og anvendelse, vores fælles værdier samt den enkelte dagplejers tilgang til børnene (børnesyn og børneperspektiv)*.

Praksiseksempler

De forskellige læringsmiljøer skaber mulighed for både stille og vilde lege

Æstetiske overvejelser i forhold til indretning

Legetøjet er udvalgt til at understøtte børnenes fantasi, læring og udvikling (bevidste køb) og vi bestræber os på at købe legetøj af god kvalitet, samt have et tilpas udvalg til rådighed (ikke for meget fremme ad gangen)

Vi har en anerkendende tilgang (børnesyn og børneperspektiv)

Den professionelle dagplejer er bevidst omkring læringsmiljøet hele dagen og i alle situationer, reflekterer og kan sætte ord på sin praksis – "*hvorfor gør jeg det, jeg gør*", er deltagende, lydhør, nærværende, skaber ro, gentagelser og fælles opmærksomhed, ser børnenes initiativer, opmuntrer børnene til at kunne selv, skaber glæde, trivsel og omsorg, er let at læse, har overblik, bruger sin erfaring, sine kolleger, sin dagplejepædagog, udvikler sig fagligt, bruger det pædagogiske grundlag i både planlagte og spontane aktiviteter.

Se endvidere de forskellige praksiseksempler under de 6 læreplanstemaer.

Børn i udsatte positioner

I dagplejen modtager vi en del sårbare børn, der af forskellige årsager vurderes til at trives bedst i en lille gruppesammensætning - det lille, nære miljø, der er i dagplejen, hvor vi tilbyder en genkendelig og overskuelig hverdag (jf. *det gode børneliv*)

Dette kræver en særlig høj grad af refleksion i forhold til *læringsmiljøet* og en *anerkendende tilgang*.

Alle børn kan i perioder komme i udsatte positioner og i risiko for at stå uden for fællesskabet.

Vi er opmærksomme på **tegn** som:

- Barnet er uden for fællesskabet (mentalt eller fysisk)
- Manglende samspil
- Barnets psykiske tilstand (eks. gråd, indadvendthed, udad reagerende adfærd)
- Familiemæssige forhold, vækst, påklædning og hygiejne).

Det er de voksnes ansvar at sørge for, at *alle børn oplever/ har mulighed for at være en del af fællesskabet (jf. børnefællesskaber)*

Når vi oplever, at et barn er i udsat position, er det vores ansvar at reagere.

Vi kan eks. ændre på **rammerne, aktiviteten og tilgangen til barnet.**

Praksisfortælling fra hverdagen

I dagplejehjemmet (planlagt aktivitet)

Dagplejeren sidder og læser historie på gulvet med 3 børn. Dagplejeren oplever, at det ene barn er kropsligt urolig, har svært ved at holde fokus og hele tiden rejser sig og går væk fra gruppen. Dette er en tilbagevendende *observation*, som dagplejeren har *reflekteret* over og hun forsøger derfor at **ændre rammen**, således at også dette barn får mulighed for deltagelse.

Næste gang, der læses historie, foregår det ved bordet, børnene sidder i deres stole og derved skabes mulighed for ro og fordybelse omkring historien for alle børn.

I dagplejehjemmet (daglig rutine)

Et barn skal i forbindelse med en daglig rutine tages ud af fællesskabet flere gange dagligt. I starten blev barnet ked af det og dagplejeren *reflekterede* over, hvordan disse *overgange* kunne ændres på en måde, så barnet ikke skulle føle sig ekskluderet.

Løsningen blev, at dagplejeren flyttede hele børnefællesskabet med til det rum, hvor det foregik, således at de to andre børn blev en del af **aktiviteten**. Dette førte til, at alle børn fik følelsen af fællesskab og samhørighed.

I dagplejehjemmet

En dagplejer har i en periode haft *fokus på* ikke at bruge ordet "nej" men i stedet ændre sin **tilgang** og fortælle barnet, hvad det kan gøre i stedet. Samtidig bruger dagplejeren berøring for at sikre sig at barnet har hørt og forstået, hvad hun har sagt.

I legestuen

Et barn trives ikke i legestuen og er meget opmærksom på at være der, hvor hans egen dagplejer befinder sig. Barnet får derfor svært ved at være en del af fællesskabet med de andre børn. Flere tiltag bliver afprøvet, der gives sparring og reflekteres med kolleger og kontoret.

Først da en anden dagplejer opdager, at der faktisk er et andet barn, der gerne vil det udsatte barn (og omvendt), begynder tingene at vende.

De to dagplejere udvider deres samarbejde og begynder at mødes oftere på legepladser for derigennem at understøtte de to børns fællesskab. Barnets fokus flyttes nu fra dagplejeren til de andre børn og der bliver skabt en meningsfuld relation børnene imellem.

Forældresamarbejde

Forældresamarbejdet i dagplejen er tæt og informativt. Forældrene møder den samme person både morgen og eftermiddag, hvilket giver et godt og dybdegående kendskab til deres barns dagligdag.

Vores kommunikation med forældrene bygger på dagplejens værdier (*respekt, troværdighed, engagement* og altid med *fokus på barnet*)

Forældrene er vigtige medspillere og i alle samtaler med forældre, er det vigtigt at *vi respekterer* forældrenes kendskab til og fortælling om barnet samtidig med at vi fastholder vores egen (*troværdighed*) – begge fortællinger er med til at give et samlet billede af barnet.

Eksempler på samtaler/ kommunikation:

Præsentationsmødet

Præsentationsmødet er det første møde mellem dagplejer og forældre og med deltagelse af dagplejepædagogen. Det er på dette møde, vi informerer om dagplejens *værdier og retningslinjer* (vi er *tydelige og skaber tillid*) og det er her vi sammen med forældrene får udvekslet *gensidige forventninger* (*engagement, åbenhed, troværdighed*) til vores kommende *samarbejde*. Forældrenes kendskab til barnet danner udgangspunkt for samtalen og vi møder dem med *engagement og nysgerrighed* – jo større *viden*, vi får om barnet jo større sandsynlighed for en god indkøring og kommunikation fremadrettet.

Evaluerings samtalen

Når barnet har været et stykke tid i dagplejen, indkalder leder og dagplejer forældrene til en evaluerings samtale. Her *udveksler vi erfaringer* i forhold til barnets start i dagplejen og indbyder forældrene til at spørge nysgerrigt ind, hvis der er noget, der undrer dem eller noget, de gerne vil have uddybet nærmere. På samme måde kan også dagplejeren spørge ind – det handler altså om *gensidig nysgerrighed, tillid* (at vi og forældrene tør stille de nødvendige spørgsmål), *troværdighed* (at vi er ærlige) og *engagement* (at vi vil noget med barnet og er åbne over for forslag) og altid med *barnet i fokus*. Vi *reflekterer* sammen med forældrene - måske er der behov for at *ændre* på noget i barnets hverdag og evt. have en *opfølgende* samtale senere.

2 års samtalen

Når barnet fylder 2 år, indkalder dagplejepædagog og dagplejer forældrene til en samtale, hvor vi sammen aftaler, hvordan vi bedst muligt gør barnet klar til børnehavestarten. Samtalen har igen *barnet i fokus* og bygger på *gensidig* vilje til samarbejde mellem hjem og dagpleje. Også her er det vigtigt med *åbenhed og tillid* – måske har barnet nogle udfordringer, som vi skal *samarbejde om*.

Samtaler med eksterne samarbejdspartnere

Når vi har en bekymring omkring et barn, er det vigtigt at vi reagerer og *deler* vores bekymring – det kan i første omgang være med dagplejepædagogen eller kollegerne og hvis bekymringen varer ved, er det vigtigt, at vi hurtigt får inddraget forældrene, da vores samarbejde jo bygger på *tillid og troværdighed* og forældrene derfor har krav på at blive informeret/ involveret. Hvis det viser sig, at der er en *gensidig* bekymring og vores egne kompetencer ikke slår til, indkalder vi i første omgang til et *dialogmøde* PPR.

Praksis eksempel fra hverdagen.

Dagplejeren har over et stykke tid *observeret*, at et barn har nogle sproglige udfordringer. Hun går i *dialog* med forældrene, som fortæller, at de har gjort de samme *observationer* og gerne vil have nogle værktøjer til at støtte op om barnets sprog *derhjemme*. Der er altså en *fælles bekymring* omkring barnet, en *god dialog* og et *fælles ønske* om at *handle* på det. Dagplejeren tager kontakt til dagplejepædagogen og der bliver indkaldt til *dialogmøde* med tale-høre konsulent.

Den daglige dialog med forældrene

Den daglige dialog med forældrene handler ofte om *overgangen* fra hjem til dagpleje og omvendt.

Praksis eksempel fra hverdagen.

I dagplejehjemmet

Det er morgen, det ringer på døren og ind kommer barnet med sin far. Dagplejeren smiler og siger godmorgen (skaber *tillid* og viser *glæde og engagement*). Barnet går glad ind og dagplejeren sætter ord på "hun er vel nok glad i dag" – barnet bliver set, hørt og *anerkendt*. Far fortæller, at barnet har sovet godt men ikke har spist noget videre til morgenmad – en vigtig viden for at dagplejeren kan tilbyde barnet den

bedste start på dagen. Dagplejeren spørger, hvad tid de henter i dag og tilføjer, at hvis der ikke åbnes så "tjek lige legepladsen"

Andre former for samtaler

Ud over de nævnte eksempler er det altid muligt at få en samtale, hvis behovet opstår. Det kan være omkring barnets trivsel, samarbejde og kommunikation, opfølgning på tidligere samtaler etc. Vi forsøger altid at tage mulige problematikker i opløbet – så hellere en samtale for meget end én for lidt.

Anden form for kommunikation

Info/nyt fra dagplejen generelt, fra forvaltningen, indkaldelse til møder, ferieplanlægning, lukkedage mv. sker via Aula/mails fra kontoret.

Forældre er altid velkomne til at sende en mail eller ringe til kontoret for en snak – og døren til kontoret står så vidt muligt åben morgen og eftermiddag på legestuedagen.

Også her forsøger vi at møde forældrene med *engagement* og åbenhed, ligesom vi forsøger at skabe en så høj grad af gennemsigtighed i forhold til de beslutninger, der træffes (*troværdighed, tillid*)

Fælles arrangementer

2 årlige forældremøder, dagplejedag med forældre, kaffearrangementer (herunder fælles morgenmad), bedsteforældredag, julearrangement – disse arrangementer afholdes med det formål at styrke fællesskabet mellem dagplejere, kontor og forældre men også mellem forældre og børn, da mange forældre jo ikke mødes i hverdagen, hvis de bringer og henter på forskellige tidspunkter.

Forældrebestyrelsesmøder

Der afholdes valg til bestyrelsen på forældremødet i oktober og derudover afholdes 4 møder om året med deltagelse af forældre, leder, dagplejepædagog, TR for dagplejerne. Ligesom i den øvrige kommunikation med forældrene forsøger vi på bestyrelsesmøderne at udvise gennemsigtighed, åbenhed, gensidig *respekt, troværdighed og engagement*. Vi ser forældrebestyrelsen som en vigtig medspiller.

Inddragelse af lokalsamfundet.

1. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Nærmiljøet som læringsrum

- I dagplejen er alle børn som udgangspunkt på tur hver dag, hvilket giver mange fælles – og nye – oplevelser i *nærmiljøet*.
- Vi bruger de mange forskellige *legepladser* på Frederiksberg. Da legepladsernes indretning (eks. legeredskaber) er forskellige, får børnene mulighed for at gøre *forskellige kropslige/ motoriske erfaringer*.

- Vi bruger de *grønne områder*, hvor børnene har mulighed for løbe frit og få *forskellige oplevelser med naturen (natur, science, sanser)*
- Vi tager på biblioteket (*sprog, kultur*)
- Vi går i teater (*kultur, dannelse*)
- Vi besøger brandstationen (*viden, læring, sprog*)
- Vi tager i ZOO (*viden, læring, sprog*)
- En tur med metroen giver mulighed for oplevelser lidt længere væk.

Praksisfortælling fra hverdagen

I en privat have

I foråret under coronaen havde dagplejerne svært ved at finde udendørs faciliteter, der ikke var fyldt op med børn fra institutionerne.

En forælder tilbød sin dagplejer, at hun gerne måtte benytte deres private have (*forældresamarbejde*)

Tema om fisk

En dagplejer har i en periode arbejdet med temaet "fisk". Der er læst bøger om fisk (*biblioteket*), tegnet, fundet viden på iPads og som en afslutning tager dagplejeren børnene med til fiskehandleren (*inddragelse af lokalmiljøet*), hvor de kigger på fisk i vinduet og efterfølgende køber en fisk med hjem, som de sammen tilbereder til frokost.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

1. Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.
2. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

En del af det pædagogiske tilsynsbesøg i dagplejehjemmene handler om dagplejerens refleksioner i forhold til børnemiljøet og indgår dermed som en del af det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, udvikling og læring.

Snakken omkring børnemiljøet tager udgangspunkt i den aktuelle børnegruppens behov: alder, interesser, særlige behov/ fokuspunkter.

Indretningen er varierende med eks. skiftende brug af legetøj og bygger på en bevidst voksenvurdering af børnegruppens behov.

Det fysiske og æstetiske børnemiljø (inde) – (ude) se inddragelse af nærmiljøet

- Mulighed for stille aktiviteter/ fordybelse?
- Mulighed for fysiske aktiviteter?
- Inspiration/ læring – er der eks. bøger til rådighed i børnehøjde?? – om aktuelle emner?

- Indbyder/ inspirerer børnemiljøet til rollelege?
- Hvilket legetøj er til børnenes frie disposition – og hvilket er ikke? Og hvorfor?
- Inspiration? Noget at tale om? – eks. billeder fra ture, udstilling af ting børnene har fundet/ lavet.
- Hvad stimulerer børnenes fantasi/ kreativitet/ nysgerrighed?
- Er der for mange/ for få stimuli?

Praksisfortællinger fra hverdagen

I legeværelset

En dagplejer har i en periode haft særligt fokus på farver og i hendes vindueskarm er der skiftende udstillinger af ting i en bestemt farve.

En anden dagplejer har en opslagstavle med billeder af børnene og ture, de har været på.

En anden dagplejer har hængt plakater op med eks. billeder af dyr.

I dagplejehjemmet

En dagplejer udnytter de borde og stole, der er i rummet, til at lave forhindringsbane.

En anden dagplejer laver en hule til børnene under spisebordet.

I legeværelset

En dagplejer har i en periode valgt at Lego skal have en fremtrædende rolle.

I køkkenet

En dagplejer har valgt at have børnetallerkner mv. i den nederste skuffe i køkkenet, således at børnene kan hjælpe med at dække bord.

I legeværelset

En dagplejer har et stort vindue (fra gulv til loft) i sit legeværelse. Herfra kan børnene følge dagens gang udenfor (mennesker der tager på arbejde, skraldebilen der henter skrald, vejret i dag, vinke til naboerne etc.)

På altanen

En dagplejer bruger sin altan til at så blomster med børnene, plante kartofler etc.

Det psykiske børnemiljø (tilgangen til børnene)

- Her tages udgangspunkt i børneperspektivet og vi forsøger at se med børnenes øjne.
- Føler barnet sig velkommen? – *anerkendt*
- Er her plads til at være barn? – *respekt og anerkendelse*
- Føler barnet sig set og hørt? – *respekt og inddragelse*
- Føler barnet sig som en del af gruppen? – *accept og indbyrdes respekt*
- Er der plads til forskelligheder? – *accept og indbyrdes respekt*

Praksisfortællinger fra hverdagen

I entreen

En dagplejer byder hver morgen børnene velkommen med et lille tøjdyr, der stikker hovedet ud af døren og siger "godmorgen". Børnene synes, det er sjovt, de føler sig *set og anerkendt*, det er en daglig *genkendelig*

rutine, som skaber *tryghed*. Samtidig er det fast rutine hos dagplejerne, at de børn, der er kommet, går med ud og tager imod deres venner (*samspil, respekt, anerkendelse*)

På tur

Dagplejeren taler med børnene om, hvor turen går hen i dag og de har mulighed for at byde ind (*respekt og inddragelse*)

I dagplejehjemmet

Dagplejeren har en plan om en længere tur, men børnene virker trætte og desuden godt i gang med en leg. Dagplejeren vælger at trække tiden, give børnene lov til at lege færdig og tager derefter på en legeplads tæt på hjemmet (*anerkendelse, respekt*)

I legeværelset

Et barn har nogle sociale udfordringer men er i en periode særlig optaget af dyr. Dagplejeren vælger derfor, at i dag leger alle børnene med dyr, således at barnet i *udsat position* oplever at være med og at have mulighed for at byde ind. En anden dag er det et andet barn, der får sine præferencer opfyldt (*accept og indbyrdes respekt*).

Alsidig personlig udvikling

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn og social og kulturel baggrund.**

Alsidig personlig udvikling handler om at skabe det hele barn, at udvikle gåpåmod og livsduelighed, selvrespekt, selvtillid og selvværd. Det handler om *medbestemmelse* og om at udvikle opmærksomhed på andres oplevelser og meninger om omverdenen.

Praksisfortælling fra hverdagen:

I dagplejehjemmet (spontan leg)

En gruppe børn er i gang med hver deres beskæftigelse – én læser en bog, én leger med kranvogn og en tredje er i gang med en køkkenleg ved komfuret. Køkkenlegen ser spændende ud og de to andre afbryder deres egne aktiviteter for at være med (*de er opmærksomme på det tredje barns oplevelse*). Pigen, der før sad og læste, tager nu drengens kranvogn og sætter den op på komfuret, hvor det tredje barn hurtigt inddrager den i køkkenlegen. Kranvognens magnet bruges nu til at løfte madting fra komfuret. Børnene *udforsker sammen på tværs af interesser* og alle tre børn oplever *medbestemmelse og tillid til egne potentialer*. De er *opmærksomme på hinandens ideer og meninger* og balancerer mellem at være *iagttagende og initiativtagende*.

I dagplejehjemmet (daglig rutine)

Et barn skal have tør ble og et andet lidt større barn kommer til. Børnene har et helt fast ritual, der går ud på, at det lidt større barn finder navlen på det andet – hun gør det hver gang og det andet barn afventer spændt og griner hver gang. Børnene *erfarer sig selv i samspil med den anden på kendte måder og på tværs af alder og køn*. Den voksne understøtter denne leg, som børnene har med hinanden, hun griner med og børnene udvikler derved *tillid til egne potentialer* (vi kan noget sjovt sammen)

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I dagplejen arbejder vi med en *anerkendende tilgang*, hvor børnene anerkendes for det, de gør snarere end det, de kan. Vi styrker deres selvhjulpenhed og opfordrer, opmuntrer og støtter barnet i at deltage i fællesskabet samt skaber en ramme (*læringsmiljø*) hvor de får lyst til at prøve igen og igen.

Praksisfortælling fra hverdagen:

I dagplejehjemmet (spontan leg)

To mindre børn leger en leg, hvor den ene bygger et tårn og den anden vælter det.

Den voksne vælger at være *ved siden af legen* for den måde at *understøtte samspillet* og *anerkende* det børnene har med hinanden (*nysgerrighed, engagement og kompetencer til deltagelse*). Situationen er præget af *omsorg og tryghed* samtidig med at den kræver *fordybelse, samspil og vedholdenhed*. Børnene får lyst til at prøve igen og igen.

På legepladsen

En gruppe børn er på legepladsen, hvor ét af børnene er på rutsjebanen, mens et andet (og mindre) barn ser på (*nysgerrighed*). Det større barn viser det mindre barn, hvordan man kravler op og efterfølgende kravler de begge op sammen (*samspil og kompetencer til deltagelse*). Det mindre barn rutsjer nu opmuntret af den voksne ned på maven (*gåpåmod og selvtillid*). Den voksne *opfordrer, opmuntrer og anerkender* begge børn – det større barn for at hjælpe det mindre og det mindre barn for at gøre forsøget (*her skabes en ramme, hvor børnene får lyst til at prøve igen*)

Social udvikling

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i *sociale fællesskaber*, og at alle børn udvikler *empati og relationer*.

De *sociale fællesskaber* i dagplejen udspiller sig i forskellige *læringsmiljøer* – dels i det *lille fællesskab* i de forskellige dagplejehjem, hvor børnene udvikler de tætteste *relationer* og dels i det *større fællesskab* på den ugentlige legestuedag, hvor der er mulighed for at indgå i sammenhænge med flere børn og voksne og f.eks. lave alders, behovs og interessefællesskaber på tværs.

De *tætte relationer* er en væsentlig del af grundlaget for, at børn lærer sig *empati* og dette arbejder vi med i dagligdagen, hvor børnene fra dagens start er med til at modtage hinanden om morgenen og hvor det er os, der er rollemodeller for, hvordan vi møder hinanden, siger godmorgen og byder velkommen (*dannelse*) samt hjælper børnene ind i *fællesskabet*.

I løbet af dagen inddrages børnene ved, at f.eks. de store hjælper de små og derved *bidrager værdifuldt og relevant til fælles aktiviteter og samvær.*

Praksisfortælling fra hverdagen:

I dagplejehjemmet

Dagplejeren har bevidst valgt at arbejde med *fællesskab og dannelse* ud fra børnegruppens behov. Der skal startet et nyt barn hos dagplejeren. Hun fortæller de to børn, der går der i forvejen, at vi alle skal tage godt imod det nye barn. Det betyder at børnene *inddrages* når det nye barn kommer, alle siger godmorgen og tager godt imod og drager der igennem erfaring med at kunne *begå sig i social sammenhæng (dannelse)* Dagplejeren ser og mærker, at de to børn, der er vant til at komme hos hende, har svært at lukke det nye barn ind i fællesskabet. Derfor vælger hun at *planlægge aktiviteter*, som bidrager til at *understøtte relationer og leg* og som giver mulighed for, at børnene kan se andre sider af hinanden og derigennem finde en fælles forståelse (*plads til forskelligheder*)

På tur (dagligdags rutine)

Børnene skal på tur og to små piger forsøger selv at kravle op i barnevognen ved hjælp af en stige (*motorik og selvhjulpenhed*). En lidt større dreng forsøger at guide dem (*sprog*) "løft benet lidt mere" osv. (*han bidrager relevant til fællesskabet*) han vil gerne hjælpe (*sociale kompetencer, empati*). Til sidst vælger han en anden løsning "det er nok nemmere, hvis jeg bare selv viser, hvordan man gør" og han kravler derefter selv op i vognen, mens de to piger kigger på (*de mindre børn lærer af at iagttage de større*)

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskelligheder ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Legen er en grundlæggende faktor, da det er i legen, at børnene lærer at *samarbejde, forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter (demokratisk dannelse)*. Legen bliver til undervejs og børnene må derfor også *afstemme sig hinanden* undervejs. Børnene afkoder legen ved at iagttage og lære af andre børn.

Læringsmiljøet skal understøtte børnenes lyst til at lege.

Dagplejeren spiller en stor rolle i forhold til at *understøtte børnenes leg*, at møde børnene med *positive forventninger, følge op på deres initiativer og bidrage til glæde, engagement og trivsel*. En vigtig del af dette er, at dagplejeren aflæser legen og derudfra vurderer, om hun skal være *igangsætter, deltager eller observatør*.

Praksisfortælling fra hverdagen:

I dagplejehjemmet (spontan leg)

3 større børn leger en "løbeleg" hvor børnene løber frem og tilbage på nogle motorikpuder (*læringsmiljøet giver plads til fysisk udfoldelse*). Børnene har selv igangsat legen (*demokratisk dannelse*). Imens børnene løber frem og tilbage på forskellige måder på puderne, begynder de at *imitere* hinanden og derigennem bruge hinanden som rollemodeller (*afkodning af legen*). Undervejs i legen byder børnene forskelligt ind til fællesskabet (*forskellighed som ressource*), et af børnene begynder f.eks. at tælle puderne, imens han løber

frem og tilbage, her *understøtter* dagplejeren barnet, ved at hjælpe med at tælle højt. De andre børn, har nu *iagttaget*, hvad der sker og begynder nu også at løbe og tælle puder. Undervejs i legen finder børnene selv ud af at vente på tur, da der kun kan løbe én af gangen (*afstemmer sig hinanden*), børnene smiler, griner og kommer med mange lyde og ord.

Dagplejeren har her særlig valgt at sætte fokus på *børneperspektivet* ved at *understøtte børnenes medbestemmelse og selvstændighed* gennem legen, hun giver plads til at børnene kan udvikle sig i *samvær* med hinanden, hun hjælper til med få ord (*bag ved børnene*) og gengiver den fælles glæde der er opstået mellem børnene i deres leg (*bidrager til glæde, engagement og trivsel samt lysten til at lege*)

Krop, sanser og bevægelse

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Dagplejen har i *samarbejde med forældrebestyrelsen* valgt at have et særligt fokus på *musik og bevægelse*. Vi har *rytmik* i legestuen med rytmikpædagog 10 uger fra januar til marts og vi tænker krop, bevægelse og sanser ind i alle dagligdagens rutiner – vi går tur hver dag, hvor vi taler om og ”mærker” vejret (*sanser, science, udeliv*) og vi benytter *forskellige udearealer og legepladser* (med forskellige legeredskaber). Børnene går så vidt muligt selv ved siden af barnevognen, ligesom de selv kravler op og ned ved hjælp af stiger (*selvhjulpenhed, selvværd og selvtillid*) og vi *inddrager forældrene* ved også at opfordre dem til f.eks. at lade børnene selv gå op af trapperne, når de kommer om morgenen, øve i at tage tøj af og på mv.

Praksisfortællinger fra hverdagen:

På tur

En dagplejer vil gerne *undersøge* børnenes balance og har derfor bevidst valgt en legeplads med en stor ”salamander” beregnet til at gå balancegang. På legepladsen *følger hun børnenes spor* idet hun opmuntrer deres egne initiativer, hun guider og holder i hånd efter behov, samtidig med at hun indlever sig i børnenes leg – salamanderen inspirerer også til *fantasi og leg*. Aktiviteten er *planlagt* med det formål at *undersøge og indsamle data*. Dagplejeren blev opmærksom på, at ét af børnene havde en dårligere balance, end hun havde regnet med, hvilket satte nye *refleksioner* i gang i forhold til fortsat at *understøtte* barnet i netop dette.

På tur

En anden dagplejer har valgt at tage på tur til Frederiksberg Have, hvor der er kommet en ny naturlegeplads med skov og træstammer. Denne tur understøtter nogle *andre måder* at bruge kroppen på – børnene *udforsker* området og bruger deres *forskellige sanser* (*vestibulærsans, muskel-led sans, synssans, lugtesans, høresans mv.*) Alle børn kan være med på hver deres måde (både de motorisk aktive og de lidt mere forsigtige børn), de *erfarer verden i social sammenhæng* og spejler sig i hinanden - ”hvad gør/ kan du”, ”hvad kan jeg”

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse

Praksisfortællinger fra hverdagen:

Rytmik i legestuen (planlagt aktivitet)

Rytmik forløbet i dagplejen understøtter børnenes krops- og bevægelsesglæde og gør dem *fortrolig med deres krop* - både i aktivitet men også i ro, idet der både hoppes og danses men også synges med fagter siddende på gulvet. Hvert forløb afsluttes med liggende afslapning (*kropslig fornemmelse*)

I dagplejehjemmet (planlagt aktivitet)

En dagplejer laver yoga med børnene for at understøtte deres *vestibulær sans, muskel- led sans og kropslig fornemmelse*. De laver balanceøvelser, triller, står med hovedet nedad. Nogle øvelser er *planlagt* af dagplejeren men børnene får også selv lov til at "opfinde" deres egne stillinger (*dagplejeren følger børnenes spor*)

Kommunikation og sprog

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Børns sprog udvikles i nære *relationer*, gennem *leg* og i *dialoger* og de voksne i dagplejen er børnenes sproglige rollemodeller. Det er os, der følger børnenes spor, hvilket betyder, at vi er indlevende og nysgerrige og har lyst til at kommunikere og samtale om det, vi eks. oplever på tur samt det, der optager børnene.

Praksisfortælling fra hverdagen:

På tur

En dagplejer er på legeplads med en lille gruppe børn. Et af børnene er for tiden meget optaget af værktøj og stiller sig ved legehuset, hvor han laver "boremaskinelyd". Dagplejeren kender drengen og ved, at værktøj for tiden er hans store interesse og hun indleder derfor en samtale ved at spørge ind "er du ved at bore et hul?" (*hun følger barnets initiativ og understøtter hans forståelse af omverdenen*). Drengen svarer ja og forklarer, at han bruger en boremaskine – dagplejeren gentager og sådan fortsætter dialogen, hvor barn og voksen på skift er i en *tale – og lytte position*. Her er *nærvær* og *fælles opmærksomhed*.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer,
3. som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

De små børn kommunikerer både verbalt og nonverbalt (kropssprog og talesprog)

De lidt større børn begynder at kunne samtale, modtage beskeder, sætte ord på det, der skal ske, samarbejde og hjælpe hinanden.

Praksisfortællinger fra hverdagen:

I dagplejehjemmet (planlagt aktivitet)

Den voksne sidder med en gruppe børn og der tales om og peges på øjne, næse, ører mv. Børnene skiftevis peger på sig selv og hinanden, mens dagplejeren benævner de forskellige kropsdele (*kropslig fornemmelse*). Børnene gør erfaringer med at *kommunikere og sætte ord på* samtidig med at de indgår i et *socialt fællesskab*.

I dagplejehjemmet (planlagt aktivitet)

Nogle større børn spiller billedlotteri efter den voksnes anvisninger (*anvisning, spilleregler, kollektiv besked*). De skiftes til at trække/ sige ordet, men de *samarbejder* også og *hjælper hinanden* med at finde de rigtige billeder (*socialt fællesskab*). De præsenteres desuden for *skrift, symbol og billedsprog* og efterfølgende oplever dagplejeren, at de genkender ting fra billederne i andre situationer. Under hele spillet er børnene *koncentrerede* og udviser *fælles opmærksomhed*.

Natur, udeliv og science

1. **Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.**

I dagplejen er børnene ude hver dag og i al slags vejr. Vi bruger uderummet som et vigtigt læringsrum, hvor vi skifter mellem at gå på legepladser (lukkede rum) og de mere åbne rum som eks. Landbohøjskolens Have, Frederiksberg Have. Nogle dagplejere har gårde og legepladser, hvor de bor, hvilket giver en ekstra mulighed for at være udendørs det meste af dagen (dette har været særlig benyttet under coronaen).

Praksisfortællinger fra hverdagen:

Fra dagplejerens gård

En dagplejer har valgt at være udendørs det meste af dagen. Hun modtager børnene i sin gård om morgenen og de leger, spiser og sover ude. Det lukkede/ grønne rum giver børnene mulighed for at *udforske* i trygge rammer (*nysgerrighed*), de får en sammenhængende dag (med et minimum af *overgange*), de oplever glæden ved at spise og sove under åben himmel (*sanseoplevelser, forbundethed med naturen*), der snakkes om vejret (*skiftende vejrfænomener*) og børnenes bleer og madpapir puttes i de opstillede containere (*en begyndende forståelse for bæredygtighed*)

På tur.

En dagplejer har taget børnene med på tur i Landbohøjskolens Have. Her opfordrer hun børnene til at dufte til blomsterne (*sanseoplevelse*) og samtidig fortæller hun børnene om vigtigheden i at nyde naturen og samtidig holde af den og passe på den ved ikke at træde i blomsterne (*forbundethed, sanseoplevelser, dannelse*).

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres verden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Praksisfortællinger fra hverdagen:

På tur.

Børnene er på tur i regnvejrs (*naturfænomen*). De har tøj på til vejret og dagplejeren lader dem udfolde sig uden indgriben (*børneperspektiv, børneinitiativ*) – dvs. at de har en fest med at hoppe i vandpytter (*glæde, kropslig erfaring, udforskning, samspil*).

Den ene hopper, det sprøjter, den anden får vand i hovedet (*årsag, sammenhæng, virkning*). De mærker vandet med hænderne (*sanseoplevelse, nysgerrighed*). Dagplejeren sætter ord på det, der sker og glædes sammen med dem (*de bliver set og hørt på egne præmisser*)

I legestuen

Børnene er i legestue, da et kæmpe haglvejr bryder løs (*naturfænomen*) Dagplejeren afbryder børnenes leg og alle løber til døren, hvor de sammen kigger ud på vejret og taler om, hvad der sker.

Efterfølgende henter den voksne hagl, som børnene kan studere, røre (*nysgerrighed, sanseoplevelse*). Der tales om, at hagl er is og der observeres, hvordan de små hagl smelter, når de kommer ind i varmen (*årsag, virkning*)

Kultur, æstetik og fællesskab

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

Dagplejens læringsmiljø foregår de fleste dage i dagplejerens eget hjem, hvor hvert hjem har sin egen kultur (måde at gøre tingene på) og dagplejerne forskellige familiemæssige og kulturelle baggrunde. Det betyder, at børnene oplever forskellige hjem, når de gæstes ud, ligesom de møder andre børn end de faste hos egen dagplejer. Dette er med til at børnene udvikler evne til at indgå i forskellige former for fællesskaber, at de lærer at tage imod børn fra andre dagplejere og indgå i

nye fællesskaber og at dagplejerne ofte ser andre sider af børnene og gør erfaringer, de kan dele med hinanden.

I legestuen oplever børnene en anden slags fællesskab med hinanden og med de forskellige voksne – her laves aktiviteter efter alder og behov, de voksne har forskellige kompetencer og der serveres forskelligt mad alt efter hvilken voksen, der er i køkkenet.

Praksisfortælling fra hverdagen:

I dagplejehjemmet (dagligdags rutine)

Dagplejeren skal på tur og børnene går med ned for at hente barnevognen (*en daglig rutine hos lige præcis denne dagplejer*). Børnene opfordres hver dag til at holde hinanden i hånden (*fællesskab*). De faste børn tager hinanden i hånden – gæstebarnet har ikke haft mod på det endnu. Denne dag opdager den voksne, at alle børn har taget hinanden i hænderne og går glade sammen til barnevognen (*ligeværdige i fællesskabet*). Under hele forløbet understøtter dagplejeren børnene verbalt og med en anerkendende tilgang.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

I dagplejen har vi faste kulturelle arrangementer i løbet af året (påskeklip med bedsteforældre, dagplejedag for hele familien, fælles morgenmad med forældre, julearrangement, rytmik i legestuen med rytmikpædagog. Vi går i kirke til jul og påske, tager på biblioteket, får skiftende samlinger af bøger leveret i legestuen, går i teater, KU.BE og opsøger forskellige tilbud i lokalmiljøet men også uden for Frederiksberg. Vi benytter mange forskellige materialer: maling med fingre/ pensler/ svampe, modellervoks, lim og ting vi finder i naturen.

Praksisfortællinger fra hverdagen:

I legestuen (planlagt aktivitet)

En gruppe børn har været ude og samle blade (*materialer fra naturen*). Den efterfølgende gang klister børnene bladene på karton (*aktive deltagere, erfaring med forskellige materialer*) og de voksne laminerer dem. Børnene bestemmer selv, hvordan det færdige billede skal se ud (*engagement, kreativitet, demokratisk fællesskab, børnenes egne ideer, medbestemmelse*)

I dagplejehjemmet (dagligdags rutine/ planlagt aktivitet)

En dagplejer bruger meget *musik* i sin hverdag i hjemmet – stille musik om morgenen, når børnene modtages, sang og musikinstrumenter i løbet af dagen (*aktive deltagere*) og igen rolig musik, når børnene puttes til middagslur. Hun oplever, at musikken samler børnene, skaber fællesskab omkring noget, hvor alle (*store og små*) kan være med (*ligeværdige fællesskaber*)

I dagplejehjemmet (planlagt aktivitet)

En dagplejer fortæller via et spil med eventyrfigurer om H.C. Andersens eventyr "Prinsessen på ærten" (*kulturel oplevelse*).

Pakken med spillet er taget med udenfor og pakkes op i fællesskab med børnene (*engagement, aktive deltagere*). Dagplejeren fortæller historien og børnene lytter (*stimulering af engagement, fantasi og nysgerrighed*)

Dagen efter husker et af børnene spillet og historien og hun finder det så spændende, at hun kravler op til bordet og selv sætter sig med det igen, hvorefter hun fordyber sig i lang tid (*fantasi og kreativitet*)